

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о декана факультету іноземної філології
Сніжана ГОЛИК/
2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦФІЛОЛОГІЇ**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В11 Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація) <i>(за наявності)</i>	В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Освітня програма	Англійська мова та література. Переклад
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спецфілології» для здобувачів вищої освіти галузі знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки** спеціальності **В11 Філологія** предметної спеціальності (спеціалізації) **В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно)**, перша - англійська освітньої програми **Англійська мова та література. Переклад**

Розробник: Глюдзик Ю.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *англійської філології*

протокол № 10 від «28» червня 2025 р.

Завідувач кафедри англійської філології

доц. Сніжана ГОЛИК

Схвалено науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 9 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

доц Вікторія СИНЬО

© Глюдзик Ю.В. 2025р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма Навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3.5	2	2
	Лекції:	
	28	10
	Практичні (семінарські):	
	32	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	104

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни «Вступ до спецфілології»: ознайомлення студентів із характерними рисами групи германських мов, з основними етапами розвитку і відмінностями кожної із германських мов. Цей курс належить до тих лінгвістичних дисциплін, які закладають основи підготовки філологів-германістів. Ґрунтуючись на положеннях загального мовознавства, цей курс вводить студента у спеціальну лінгвістику, закладаючи основи наукового мислення з перспективою використання матеріалів курсу в подальшій практиці. Матеріал цього курсу безпосередньо підводить студентів до історії англійської мови, зокрема до її давньоанглійського періоду.

Завдання курсу полягає в тому, щоб ознайомити студентів із основними поняттями, категоріями та концепціями, сучасними теоріями та гіпотезами сучасної германістики, основними закономірностями і тенденціями розвитку германських мов, їхніми класифікаціями, фонетичними та граматичними особливостями, а також з культурною специфікою давніх германців. Студенти повинні вміти коректно оперувати термінологічним апаратом германістики, розрізняти фонетичні явища і закони, які відбулися у конкретних германських мовах, виділяти частини мови та їх основні характеристики, а також здійснювати етимологічний, семантичний та граматичний аналіз мовних одиниць. Програма також передбачає розвиток критичного аналітичного мислення й формування у студентів здатності проводити науково-дослідницьку діяльність.

Основною метою семінарських занять курсу є розгляд проблемних аспектів курсу, перевірка належного опрацювання та розуміння студентами рекомендованої літератури, розвиток навичок мовного аналізу матеріалу.

Пропоновані джерела рекомендованої літератури для самостійного опрацювання дозволяють ширше охопити теоретичні питання курсу, а також сприяють формуванню у студентів навичок автономної роботи та здатності доходити самостійних висновків зі спостережень над фактичним матеріалом.

Курс «Вступ до спецфілології» спрямований на підготовку майбутнього кваліфікованого філолога. Професійна спрямованість курсу полягає у виробленні у студентів відповідних науково-професійних вмінь. За своєю проблематикою це один із основних і найширших курсів, які читаються для студентів-германістів філологічних факультетів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спецфілології» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП	Назва навчальної дисципліни
ОК 4	Латинська мова
ОК 5	Вступ до мовознавства
ОК 9	Фонетика англійської мови
ОК 12	Англійська мова (практичний курс). Рівень B2-B2+
ОК 14	Практична граматики англійської мови
ОК 15	Практична фонетика англійської мови

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У відповідності до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	ІК-1
Загальні компетентності	Шифр ПРН
Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	ЗК-5
Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК-6
Здатність працювати в команді та автономно.	ЗК-8
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК-10
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК-11
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ЗК-12
Здатність проведення досліджень на належному рівні.	ЗК-13

Фахові компетентності	Шифр ПРН
Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ	ФК-1
Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	ФК-2
Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).	ФК-3
Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	ФК-4
Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації)	ФК-7
Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	ФК-8
Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладознавчий) аналіз текстів різних стилів і жанрів	ФК-10

Відповідно до освітньої програми **Англійська мова і література. Переклад**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН

Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати	ПРН-2
Організувати процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН-3
Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	ПРН-7
Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	ПРН - 9
Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють	ПРН-12
Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ПРН-15
Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності	ПРН-16
Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	ПРН-17

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік
- стандартизовані тести
- усне опитування
- презентації
- виконання індивідуальних та групових завдань
- комплексні контрольні роботи

Методи навчання

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- словесні методи навчання: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, тощо;
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні);
- за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, презентації, виконання індивідуальних та групових завдань, стандартизовані тести;

Форма модульного контролю: письмова;

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

У процесі вивчення дисципліни «Вступ до спеціалізації» використовуються такі форми контролю:

– поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи; поточне тестування;

– модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля, підсумковий письмовий тест за модуль, презентація;

– підсумковий контроль проводиться у формі заліку: усне індивідуальне опитування.

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня результатів навчання студентів з дисципліни «Вступ до спеціалізації» здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК), підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) та підготовки презентацій за 100-бальною шкалою. Завдання поточного модульного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів; завдання, що виносяться на модульну контрольну роботу – від 0 до 50 балів, та презентації – від 0 до 10 балів.

Підсумковий контроль знань студентів (ПКЗ) проводиться у формі заліку. Під час заліку студент повинен продемонструвати набуті протягом усього періоду навчання знання, вміння та навички, передбачені навчальною програмою.

Підсумкова модульна контрольна робота оцінюється по 50-ти бальній шкалі і переважно містить два теоретичні завдання, кожне з яких оцінюється по 15 балів, а також 20 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Презентації	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Презентації	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	8*5	40	8*5	40
Презентації	2*5	10	2*5	10
Модульна контрольна робота (тематичне оцінювання+тестування)	1	50	1	50
Разом	100 балів			

Критерії оцінювання на практичних заняттях

5 балів: Студент демонструє високий рівень засвоєння матеріалу. Вільно оперує спеціальною термінологією, критично мислить та аналізує проблемні питання дисципліни. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни.

4 бали: Студент демонструє якісне засвоєння матеріалу, вільно оперує спеціальною термінологією, аналізує проблемні питання дисципліни. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності.

3 бали: Студент демонструє достатній рівень засвоєння основного матеріалу дисципліни та поверхневу обізнаність у її проблемних питаннях, допускає незначні помилки. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань практичного заняття не бере активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.

0-2 бали: Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання. Не бере активної участі у роботі під час заняття.

Критерії оцінювання презентації

Під час оцінювання презентації враховуються наступні складові:

зміст

- розкрито всі аспекти наведеної тематики презентації;
- матеріал владений у доступній формі;
- слайди розміщені у логічній послідовності;
- заключний слайд з узагальненими висновками;
- бібліографія із зазначенням всіх використаних ресурсів;

елементи оформлення

- зміна слайдів;
- дизайн;
- анімація: стандартна, або установка ефектів під час зміни слайдів;
- графіки, діаграми, малюнки;
елементи творчості
- оригінальність і винахідливі приклади.

5 балів	У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, таблиці, графіки та діаграми – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю та має науковий характер.
4 бали	У презентації відображено розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, таблиці, графіки та діаграми – у кількості, що не завжди відповідає змісту проблеми. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується певною оригінальністю та має науковий характер.
3 бали	Презентація представляє інформацію, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії. Зроблений акцент на важливих питаннях, проте відсутні самостійні висновки та аргументація.
0-2 бали	Презентація не відображає розуміння проблеми, нашвидку зроблена, чи незакінчена. Наявні значні фактичні помилки, відсутні самостійні висновки та аргументація.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової організації навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Вступ до спеціалізації» проводиться двічі на семестр згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які виконали всі види практичних завдань. Максимальна кількість балів, одержаних під час контрольної роботи, становить 50 (для 1-го модульного контролю) і 50 балів (для 2-го модульного контролю).

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Тести	20	20 (20*1)	20	20 (20*1)
Теоретичні питання	2	30 (15*2)	2	30 (15*2)
Разом		50		50

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за залік визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може здобути здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт.

«Відмінно» (90–100 балів, A)	Заслуговеє здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності та виявив творчі здібності.
«Добре» (82–89 балів, B)	Заслуговеє здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
«Добре» (74–81 бал, C)	Заслуговеє здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на заліку з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.
«Задовільно» (64–73 бали, D)	Заслуговеє здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи заліку помилки при виконанні

	завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
«Задовільно» (60–63 бали, E)	Заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
«Незадовільно» (35–59 балів, FX)	Виставляється здобувачеві, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
«Незадовільно» (0–34 бали, F)	Виставляється здобувачеві, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

До складання заліку допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання заліку і в нього виникає академічна заборгованість.

Залік із навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліку рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання заліку оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Залік проходить в усній формі. На залік виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік заноситься у відомість обліку успішності.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет курсу та його завдання.

Германістика як лінгвістична наука. Сучасні германські мови та їх поширення на Землі.

Тема 2. Історичні джерела відомостей про давніх германців.

Грецькі та римські історики про давніх германців. Твори грецьких та римських письменників про життя германських племен. Пам'ятки давньогерманського епосу. Контакти

германців з римлянами. „Велике переселення народів“. Розпад Римської імперії. Утворення варварських королівств. Верденська угода. „Страсбурзькі клятви“. Германські народності та державні утворення.

Тема 3. Германська писемність та її види.

Свідчення про германські мови у дописемний період. Рунічне письмо. Латинське письмо. Готичне письмо.

Тема 4. Зародження та суть порівняльно-історичного методу мовознавства.

Суть порівняльно-історичного методу та його принципи. Засновники методу.

Тема 5. Особливості фонетичної будови давньогерманських мов.

Наголос та система фонем. Аблаут та сфери його застосування у давньогерманських мовах. Умлаут як явище регресивної асиміляції. Перший пересув приголосних. Причини і наслідки пересуву приголосних. Закон Вернера. Явище ротацізму.

Тема 6. Основні риси морфологічної будови давньогерманських мов. Класифікація та відмінювання іменника.

Морфологічна структура слова у індоєвропейській мові. Загальноіндоєвропейські риси у системі германських імен. Морфологічна структура слова у давньогерманських мовах. Система іменних основ. Іменник. Морфологічні категорії іменника. Поділ іменників на класи у залежності від основотворчого/ тематичного/ суфікса. Відмінювання іменників.

Тема 7. Відмінювання та класифікація прикметників. Утворення нової граматичної категорії. Займенник: походження та відмінювання. Морфологічні категорії прикметника. Поділ прикметника на відміни, відмінювання прикметника. Класифікація та відмінювання займенників. Спільні та відмінні риси займенників германських мов.

Змістовий модуль 2

Тема 8. Дієслово, граматичні категорії дієслова. Морфологічна класифікація дієслів.

Загальна характеристика дієслівної системи у давньогерманських мовах. Граматичні категорії давньогерманського дієслова: категорія особи, числа, часу, способу, стану і виду. Морфологічна класифікація дієслів давньогерманських мов. Способи утворення дієслівних форм.

Аблаут як спосіб словозміни. Характеристика сильних дієслів. Ряди аблаута. Різні моделі утворення претериту у давньогерманських мовах. Походження слабих дієслів, їх відмінність від сильних. Поділ слабих дієслів на класи у залежності від суфікса основи презенту. Характеристика претерито-презентних дієслів. Неправильні дієслова. Парадигма германського дієслова „бути“.

Тема 9. Давньогерманська лексика.

Джерела відомостей про найдавнішу лексику давньогерманських мов. Розшарування

давньогерманського словника, його причини. Спільноіндоєвропейська лексика. Семантичні групи слів. Спільногерманський словник, його семантика.

Тема 10. Східногерманські мови. Готська мова та її риси.

Східна група як найбільш архаїчна серед інших груп германських мов. Східногерманські племена. Готи. Готська мова та її риси. Архаїчні риси германської морфології, які збереглися у готській мові. Найважливіші пам'ятки готської мови. Значення готської мови для германістики. Значення пам'яток готської мови для визначення закономірностей розвитку германських мов.

Тема 11. Північногерманські мови.

Давньоскандинавські племена. Епоха вікінгів. Молодший рунічний алфавіт.

Тема 12. Сучасні скандинавські мови.

Датська мова, найважливіші її пам'ятки. Історичні умови розвитку датської мови. Шведська мова, історичний шлях її розвитку. Норвезька мова, своєрідний шлях її розвитку. Виникнення двох літературних мов. Боротьба за створення єдиної літературної норвезької мови. Розвиток ісландської мови та її значення для германістики. Фарерська мова, історичний шлях її розвитку.

Тема 13. Розвиток західногерманських мов.

Переселення англів, саксів, ютів та фризів на Британські острови. Утворення західногерманських народностей.

Тема 14. Сучасні західногерманські мови.

Періодизація англійської мови. Творчість Д. Чосера та його значення для утворення та розвитку літературної англійської мови. Періодизація німецької мови. Розвиток літературної німецької мови. Періодизація нідерландської мови. Фризька мова. Нові германські мови: африкаанс (бурська) та їдиш (новоєврейська).

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції (д.ф.н.)	лекції (з.ф.н.)	Пр. (д.ф.н.)	Пр. (з.ф.н.)	Сам.робота (д.ф.)
Модуль 1						

Предмет курсу та його завдання. Сучасні германські мови і їх поширення на землі.		2		2	4	6	
Історичні джерела відомостей про давніх германців.		2	2	2	4	8	
Германська писемність та її види.		2		2	4	6	
Зародження та суть порівняльно-історичного методу мовознавства.		2		2	4	6	
Особливості фонетичної будови давньогерманських мов		2		2	4	6	
Основні риси морфологічної будови давньогерманських мов. Класифікація та відмінювання іменника.		2	2	2	5	8	
Відмінювання та класифікація прикметників. Утворення нової граматичної категорії. Займенник: походження та відмінювання.		2		2	5	6	
Разом за модуль		14	4	14	4	30	46
Модуль 2							
Дієслово, граматичні категорії дієслова. Морфологічна класифікація дієслів.		2		2	4	8	
Давньогерманська лексика. Спільна германська та індоєвропейська лексика.		2	2	2	4	8	
Короткий огляд розвитку германських мов. Східна група мов. Готська мова.		2		2*2	4	8	
Скандинавська група мов. Давньоскандинавські племена. Епоха вікінгів.		2	2	2	4	8	
Сучасні скандинавські мови		2		2	4	8	
Становлення західно-германських народностей.		2		2	5	8	
Сучасні західногерманські мови.		2	2	2	5	10	
Разом за модуль		14	6	18	2	30	58
Всього		28	10	32	6	60	104

5.3. Теми лекційних занять

Номер лекції	Назва теми та її зміст	К-сть годин	
		денна	заочна
<i>Модуль 1</i>			

Змістовний модуль 1			
Лекція 1	Тема 1. Предмет курсу та його завдання. Сучасні германські мови і їх поширення на землі.	2	2
Лекція 2	Тема 2. Історичні джерела відомостей про давніх германців.	2	
Лекція 3	Тема 3. Германська писемність та її види.	2	
Лекція 4	Тема 4. Зародження та суть порівняльно-історичного методу мовознавства.	2	
Лекція 5	Тема 5. Особливості фонетичної будови давньогерманських мов	2	2
Лекція 6	Тема 6. Основні риси морфологічної будови давньогерманських мов. Класифікація та відмінювання іменника.	2	
Лекція 7	Тема 7. Відмінювання та класифікація прикметників. Утворення нової граматичної категорії. Займенник: походження та відмінювання.	2	
Модуль 2 Змістовний модуль 2			
Лекція 8	Тема 8. Дієслово, граматичні категорії дієслова. Морфологічна класифікація дієслів.	2	2
Лекція 9	Тема 9. Давньогерманська лексика. Спільна германська та індоєвропейська лексика.	2	
Лекція 10	Тема 10. Короткий огляд розвитку германських мов. Східна група мов. Готська мова.	2	2
Лекція 11	Тема 11. Скандинавська група мов. Давньоскандинавські племена. Епоха вікінгів.	2	
Лекція 12	Тема 12. Сучасні скандинавські мови	2	
Лекція 13	Тема 13. Становлення західно-германських народностей.	2	2
Лекція 14	Тема 14. Сучасні західногерманські мови.	2	
	Усього	28	10

5.4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Предмет курсу та його завдання. Германістика як лінгвістична наука. Сучасні германські мови та їх поширення на Землі.	2	2
2.	Історичні джерела відомостей про давніх германців.	2	
3.	Германська писемність та її види.	2	

4.	Зародження та суть порівняльно-історичного методу мовознавства.	2	
5.	Особливості фонетичної будови давньогерманських мов.	2	2
6.	Основні риси морфологічної будови давньогерманських мов. Класифікація та відмінювання іменника.	2	
7.	Відмінювання та класифікація прикметників. Утворення нової граматичної категорії. Займенник: походження та відмінювання.	2	
8.	Дієслово, граматичні категорії дієслова.	2	
9.	Морфологічна класифікація дієслів.	2	
10.	Давньогерманська лексика. Спільна германська та індоєвропейська лексика.	2	
11.	Короткий огляд розвитку германських мов.	2	2
12.	Східна група мов. Готська мова.	2	
13.	Скандинавська група мов. Давньоскандинавські племена. Епоха вікінгів.	2	
14.	Сучасні скандинавські мови	2	
15.	Становлення західно-германських народностей.	2	
16.	Сучасні західногерманські мови.	2	

5. 5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів передбачає їхню підготовку до семінарських занять, пошук, систематизацію та опрацювання додаткового тематичного матеріалу, створення презентацій, роботу на навчальній платформі Google Classroom, підготовку до підсумкового контролю засвоєння знань. Увесь спектр самостійної роботи здійснюється згідно з наступним тематичним розподілом:

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
	Змістовий модуль 1		
1	Предмет курсу та його завдання. Сучасні германські мови і їх поширення на землі.	5	6

2	Історичні джерела відомостей про давніх германців.	5	8
3	Германська писемність та її види.	5	6
4	Зародження та суть порівняльно-історичного методу мовознавства.	5	8
5	Особливості фонетичної будови давньогерманських мов	5	8
6	Основні риси морфологічної будови давньогерманських мов. Класифікація та відмінювання іменника. Відмінювання та класифікація прикметників. Утворення нової граматичної категорії. Займенник: походження та відмінювання.	5	10
Змістовий модуль 2			
7	Дієслово, граматичні категорії дієслова. Морфологічна класифікація дієслів.	5	8
8	Давньогерманська лексика. Спільна германська та індоєвропейська лексика.	5	10
9	Короткий огляд розвитку германських мов. Східна група мов. Готська мова.	5	10
10	Скандинавська група мов. Давньоскандинавські племена. Епоха вікінгів. Сучасні скандинавські мови	5	10
11	Становлення західно-германських народностей.	5	8
12	Сучасні західногерманські мови.	5	12
	Всього	60	104

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Підручники та навчальні посібники, географічні карти, тематичні ілюстрації, плакати, таблиці. Технічні засоби: комп'ютер, інтерактивна дошка, проектор, мобільний телефон.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глюдзик Ю.В. Вступ до спецфілології: тестові завдання для студентів 1 курсу англійського відділення. Ужгород, 2018. 75 с.
2. Голик С. В. Навчально-методичний посібник для практичних занять зі “Вступу до спецфілології”. – Ужгород: ТОВ Спектраль ЛТД, 2007. – 52 с.
3. Голик С.В. Іваненко Ю. В. Вступ до спецфілології. Навчально-методичні розробки для студентів інституту іноземної філології.– Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2013. – 34 с.

4. Кійко С.В., Кійко Ю.Є. Вступ до германського мовознавства: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2022. 226 с.
5. Левицький В. В. Основи германістики. – Вінниця, Нова книга, 2006. – 528с.

Допоміжна література

1. Андрущенко О.Ю. Вступ до германського мовознавства. – Житомир: ЖДУ, 2010. – 178 с.
2. Борщевський С.В. Доіндоєвропейські субстрати слов'янських та германських мов у світлі новітніх наукових досліджень / С. В. Борщевський // Мовознавство. — 2008. — № 4-5. — С. 65-70.
3. Бурковський І.З. Праіндоєвропейська система інфіксації у світлі дотеперішніх досліджень / І. З. Бурковський // Мовознавство. — 2007. — № 2. — С. 17-25.
4. Васько Р.В. Сполучуваність первинних фонологічних одиниць у системі консонантизму давньгерманських мов / Р. В. Васько // Мовознавство. — 2007. — № 6. — С. 48-53
5. Євченко В. В. Готська мова. Тексти, коментар, словник: Навч. посібник. – Вінниця: Вид-во “Фоліант”, 2004.
6. Кушнерик В.І. До проблеми фоносемантичних явищ та універсалій у германських та слов'янських мовах / В. І. Кушнерик // Мовознавство. — 2008. — № 4-5. — С. 119-125
7. Левицький В.В. Вступ до германського мовознавства / Левицький В.В. — [2-ге вид., доп.]. — Вінниця: Нова книга, 2006.
8. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу “Вступ до германського мовознавства”. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 192 с.
9. Луньова Т.В. Вступ до спеціалізації : Методичні рекомендації для студентів 1 курсу спеціальностей “6.020203. Філологія. Мова та література (англійська, німецька)”, “6.020203. Філологія. Мова та література (німецька, англійська)” / Луньова Т.В. — [2-ге вид., випр. і доп.] — Полтава : ПДПУ, 2009. — 36 с.
10. Пономаренко В.П. Індоевропейська спадщина в лексиці слов'янських, балтійських, германських і романських мов: семантичні та словотвірні зв'язки і процеси / Відп. ред. В. П. Пономаренко. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. – 604 с.
11. Пономаренко В.П. Історичні та сучасні тенденції розвитку категорії звертання в індоєвропейських мовах / В. П. Пономаренко // Мовознавство. — 2008. — № 4-5. — С. 92-100.
12. Приходько Г.І. Готська мова: навчальний посібник для студентів факультету іноземної філології освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. – 115 с.
13. Тарасова В. В. Загальне та германське мовознавство. – К.: СпринтПринт, 2013. – 480 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___»_____20___р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)